ประโยค ป.ธ. ๓
แปล มคธเป็นไทย
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๖ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา

แปล โดยพยัญชนะ

๑. ธมฺมกถิโก จินฺเตสิ อิเม เทฺว อติมุทฺทา มยา อุโภเปเต ปลาเปตฺวา อิมสฺมึ วิหาเร วสิตุํ วฏฺฏตีติ ฯ โส สายํ เถรุปฏฺฐานํ คนฺตฺวา ภิกฺขูนํ อุฏฺฐาย คตกาเล นิวตฺติตฺวา มหาเถรํ อุปสงฺกมิตฺวา ภนฺเต กิญฺจิ วตฺตพฺพํ อตฺถีติ วตฺวา กเถหิ อาวุโสติ วุตฺเต โถกํ จินฺเตตฺวา ภนฺเต กถา นาม มหาสาวชฺชาติ วตฺวา อกเถตฺวาว ปกฺกามิ ฯ อนุเถรสฺสาปิ สนฺติกํ คนฺตฺวา ตเถว อกาสิ ฯ โส ทุติยทิวเส ตเถว กตฺวา ตติยทิวเส เตสํ อติวิย โกตูหเล อุปฺปนฺเน มหาเถรํ อุปสงฺกมิตฺวา ภนฺเต กิญฺจิ วตฺตพฺพํ อตฺถิ ตุมฺหากํ ปน สนฺติเก วตฺตุํ น วิสหามีติ วตฺวา เถเรน โหตุ อาวุโส กเถหีติ นิปฺปีฬิโต อาห กึ ปน ภนฺเต อนฺเตโร ตุมฺเหหิ สทฺธึ วิสภาโคติ ฯ สปฺปุริส กึ นาเมตํ กเถสิ มยํ เอกมาตุกุจฺฉิยํ วุตฺถปุตฺตา วิย อมฺเหสุ เอเกน ลทฺธํ อิตเรนาปิ ลทฺธเมว โหติ มยา เอตสฺส เอตฺตกํ กาลํ อคุโณ ทิฏฺโฐปฺโพ นตฺถีติ ฯ เอวํ ภนฺเตติ ฯ อาม อาวุโสติ ฯ ภนฺเต มํ อนฺเตโร เอวมาห สปฺปุริส ตฺวํ กุลปุตฺโต อยํ มหาเถโร ลชฺชี เปสโลติ เอเตน สทฺธึ สมฺโภคํ กโรนฺโต อุปปริกฺขิตฺวา กเรยฺยาสีติ เอวเมส มํ อาคตทิวสโต ปฏฺฐาย วเทตีติ ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. มหาเถโร ตํ สุตฺวา ว กุทฺธมานโส ทณฺฑาภิหตํ กุลาลภาชนํ วิย ภิชฺชิ ฯ อิตโรปิ อุฏฺฐาย อนฺเตรสฺส สนฺติกํ คนฺตฺวา ตเถว อโวจ ฯ โสปิ ตเถว ภิชฺชิ ฯ เตสุ กิญฺจาปิ เอตฺตกํ กาลํ เอโกปิ วิสุ ปิณฺฑาย ปวิฏฺฐปุพฺโพ นาม นตฺถิ ปุนทิวเส ปน วิสุ ปิณฺฑาย ปวิสิตฺวา อนฺเตโร ปุเรตรํ อาคนฺตฺวา อุปฏฺฐานสาลายํ อฏฺฐาสิ มหาเถโร ปจฺฉา อคมาสิ ฯ ตํ ทิสฺวา อนฺเตโร จินฺเตสิ กึ นุ โข อิมสฺส ปตฺตจีวรํ ปฏิคฺคเหตพฺพํ อุทาหุ โนติ ฯ โส นทานิ ปฏิคฺคเหสฺสามีติ จินฺเตตฺวาปิ โหตุ น มยา เอวรูปํ กตปุพฺพํ มยา อตฺตโน วตฺตํ หาเปตุ๋ น วฏฺฏตีติ จิตฺตํ มุทุกํ กตฺวา เถรํ อุปสงฺกมิตฺวา ภนฺเต ปตฺตจีวรํ เทถาติ อาห ฯ อิตโร คจฺฉ ทุพฺพินีต น ตฺวํ มม ปตฺตจีวรํ ปฏิคฺคเหตุ๋ ยุตฺตรูโปติ อจฺฉรํ ปหริตฺวา เตน อาม ภนฺเต อหํปิ ตุมฺหากํ ปตฺตจีวรํ น ปฏิคฺคเหสฺสามีติ จินฺเตสินฺติ วุตฺเต อาวุโส นวก กึ ตฺวํ จินฺเตสิ มม อิมสฺมึ วิหาเร โกจิ สงฺโค อตฺถีติ อาห ฯ อิตโรปิ ตุมฺเห ปน ภนฺเต กิเมวํ มญฺญถ มม อิมสฺมึ วิหาเร โกจิ สงฺโค อตฺถีติ เอโส โว วิหาโรติ วตฺวา ปตฺตจีวรมาทาย นิกฺขมิ ฯ อิตโรปิ นิกฺขมิ ฯ เต เอกมคฺเคนาปิ อคนฺตฺวา เอโก ปจฺฉิมทฺวาเรน มคฺคํ คณฺหิ เอโก ปุรตฺถิมทฺวาเรน ฯ

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๓
แปล มคธเป็นไทย

แปล โดยพยัญชนะ

๑. อ. พระธรรมกถึก คิดแล้วว่า อ. พระเถระ ท. สอง เหล่านี้ เป็นผู้อ่อนโยนยิ่ง ย่อมเป็น, อ. อันอันเรา ยังพระเถระ ท. เหล่านั่น แม้ทั้งสอง ให้หนีไปแล้วจึงอยู่ ในวิหารนี้ ย่อมควร ดังนี้ ฯ อ. พระธรรมกถึกนั้น ไปแล้ว สู่ที่เป็นที่บำรุงซึ่งพระเถระ ในเวลาเย็น กลับแล้ว ในกาลแห่งภิกษุ ท. ลุกขึ้นแล้วไปแล้ว เข้าไปหาแล้ว ซึ่งพระมหาเถระ กล่าวแล้วว่า ข้าแต่ท่านผู้เจริญ อ. เรื่อง อะไร ๆ เป็นเรื่องอันกระผม พึงกล่าว มีอยู่ ดังนี้ ครั้นเมื่อคำว่า ดูก่อนท่านผู้มีอายุ อ. ท่าน จงกล่าว ดังนี้ อันพระมหาเถระ กล่าวแล้ว คิดแล้วหน่อยหนึ่ง กล่าวแล้วว่า ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ชื่อ อ. วาจาเป็นเครื่องกล่าวเป็นวาจาเป็นไปกับด้วยโทษใหญ่ ย่อมเป็น ดังนี้ ไม่กล่าวแล้วเทียว หลีกไปแล้ว ฯ อ. พระธรรมกถึกนั้น ไปแล้ว สู่สำนัก แม้ของพระอนุเถระ ได้กระทำแล้วเหมือนอย่างนั้น นั่นเทียว ฯ อ. พระธรรมกถึกนั้น กระทำแล้ว เหมือนอย่างนั้นนั่นเทียว ในวันที่สอง ครั้นเมื่อ ความแตกตื่น เกิดขึ้นแล้ว เกินเปรียบแก่พระเถระ ท. สอง เหล่านั้น ในวันที่สาม เข้าไปหาแล้ว ซึ่งพระมหาเถระ กล่าวแล้วว่า ข้าแต่ท่านผู้เจริญ อ. เรื่อง อะไร ๆ เป็นเรื่องอันกระผมพึงกล่าว มีอยู่, แต่ว่า อ. กระผม ย่อมไม่อาจ เพื่ออันกล่าว ในสำนัก ของท่าน ดังนี้ ผู้อันพระเถระบีบคั้นแล้วว่า ดูก่อนท่านผู้มีอายุ อ. เหตุนั้น จงยกไว้, อ. ท่าน จงกล่าว ดังนี้ กล่าวแล้วว่า ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ก็ อ. พระอนุเถระ เป็นผู้มีส่วนเสมอไปปราศแล้ว กับ ด้วยท่าน ย่อมเป็น เพราะเหตุไร ดังนี้ ฯ อ. พระมหาเถระ กล่าวแล้วว่า ดูก่อนสัตบุรุษ อ. ท่าน ย่อมกล่าว ซึ่งคำนั่น ชื่ออะไร, อ. เรา ท. เป็นราวกะว่าบุตรผู้อยู่แล้ว ในท้องของมารดาคนเดียวกัน ย่อมเป็น, อ. วัตถุ อันอัน- ในเรา ท. หนา -บุคคล รูปหนึ่ง ได้แล้ว เป็นวัตถุอันบุคคล

แม้นอกนี้ ได้แล้วนั่นเทียว ย่อมเป็น, อ. โทษมิใช่คุณ ของพระอนุเถระ นั่น เป็นโทษอันเราเห็นแล้วในก่อน ย่อมไม่มี ตลอดกาล อันมีประมาณเท่านี้ ดังนี้ ฯ อ. พระธรรมกถึก กล่าวแล้วว่า ข้าแต่ท่านผู้เจริญ อ. อย่างนั้น หรือ ดังนี้ ฯ อ. พระมหาเถระ กล่าวแล้วว่า ดูก่อนท่านผู้มีอายุ เออ อ. อย่างนั้น ดังนี้ ฯ อ. พระธรรมกถึก กล่าวแล้วว่า ข้าแต่ท่านผู้เจริญ อ. พระอนุเถระ กล่าวแล้วอย่างนี้ ว่า ดูก่อนสัตบุรุษ อ. ท่าน เป็นกุลบุตร ย่อมเป็น, อ. ท่าน เมื่อกระทำซึ่งการคบหา กับด้วยพระมหาเถระนั่น ด้วยความสำคัญว่า อ. พระมหาเถระนี้ เป็นผู้มีความละอาย เป็นผู้มีศีลเป็นที่รัก ย่อมเป็น ดังนี้ พิจารณาแล้ว พึงกระทำดังนี้ กะกระผม, อ. พระอนุเถระนั่น ย่อมกล่าว อย่างนี้ กะกระผม จำเดิม แต่วันแห่งกระผมมาแล้ว ดังนี้ ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. พระมหาเถระพอได้ฟังคำนั้นเท่านั้น ก็มีใจโกรธแค้น แตกแล้ว ดุจภาชนะดินที่ถูกทุบด้วยท่อนไม้ฉะนั้น ฯ พระธรรมกถึกแม้นอกนี้ลุกไปสำนักของพระอนุเถระ แล้วได้พูดอย่างนั้นเหมือนกัน ฯ แม้พระอนุเถระนั้นก็ได้แตกอย่างนั้นเหมือนกัน ฯ บรรดาพระเถระ สองรูปนั้น แม้รูปหนึ่ง ชื่อว่าเคยแยกกันเข้าไปบิณฑบาต ย่อมไม่มี ตลอดกาลเท่านี้ แม้ก็จริง ถึงกระนั้นในวันรุ่งขึ้น พระเถระทั้งสอง ได้แยกกันเข้าไปบิณฑบาต พระอนุเถระมาถึงก่อนแล้ว จึงได้ยืนอยู่ที่โรงฉัน พระมหาเถระได้มาถึงในภายหลัง พระอนุเถระเห็นท่านแล้ว จึงคิดว่า เราควรรับบาตรและจีวรของพระเถระนี้หรือไม่หนอ ดังนี้ ฯ ท่านแม้คิดว่า บัดนี้เราจักไม่รับ ดังนี้แล้ว ทำจิตให้อ่อนโยนได้ ด้วยคิดว่าเรื่องนั้นเอาไว้ก่อน กรรมเช่นนี้ เราไม่เคยทำมาก่อน การที่เราทำวัตรของตนให้เสียไป ไม่สมควรเลย ดังนี้แล้ว เข้าไปหาพระเถระ จึงกล่าวว่า ท่านผู้เจริญท่านจงให้บาตรและจีวร ดังนี้ ฯ พระมหาเถระนอกนี้ ชี้นิ้วตวาดว่า คนหัวดื้อคุณจงไป คุณไม่สมควรจะรับบาตรและจีวรของเรา ดังนี้ เมื่อพระอนุเถระนั้น

กล่าวว่า จริงขอรับ ถึงผมก็คิดแล้วว่า จักไม่รับบาตรและจีวรของท่าน ดังนี้ กล่าวว่า ท่านนวกะผู้มีอายุ ทำไม ท่านจึงคิดว่า ความยึดติดอะไร ๆ ในวิหารนี้ของเรา มีอยู่ ดังนี้ ฯ แม้พระอนุเถระนอกนี้ก็กล่าวว่า ท่านผู้เจริญ ก็ทำไม ท่านจึงสำคัญอย่างนี้ว่า ความยึดติดอะไร ๆ ในวิหารนี้ของผมมีอยู่ ดังนี้ นี้เป็นวิหารของท่าน ดังนี้ แล้วจึงถือบาตรและจีวรออกไป ฯ ถึงพระมหาเถระนอกนี้ก็ได้ออกไปแล้ว ฯ

พระเถระทั้งสองนั้น ไม่ไปแม้หนทางเดียวกัน รูปหนึ่งถือเอาหนทางโดยประตูทางด้านทิศตะวันตก รูปหนึ่งถือเอาหนทางโดยประตูทางด้านทิศตะวันออก ฯ
